

ITÄMEREN LOHI JA MUUTOKSEN TUULET

Kristiina A. Vuori

**Evoluutiogenetiikan ja -fysiologian huippuyksikkö
Ympäristö- ja evoluutiofysiologian tutkimusyksikkö
Eläinfysiologian Laboratorio, Biologian Laitos
Turun Yliopisto**

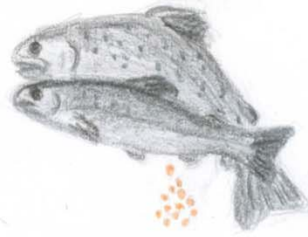

Mätimunat

Kutu

Ruskuaispussipoikanen

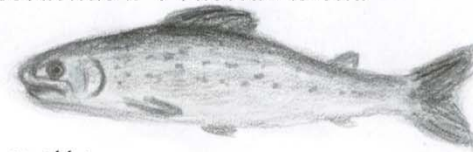
Ruskuaispussipoikanen

Jokipoikanen 1-4 vuotta

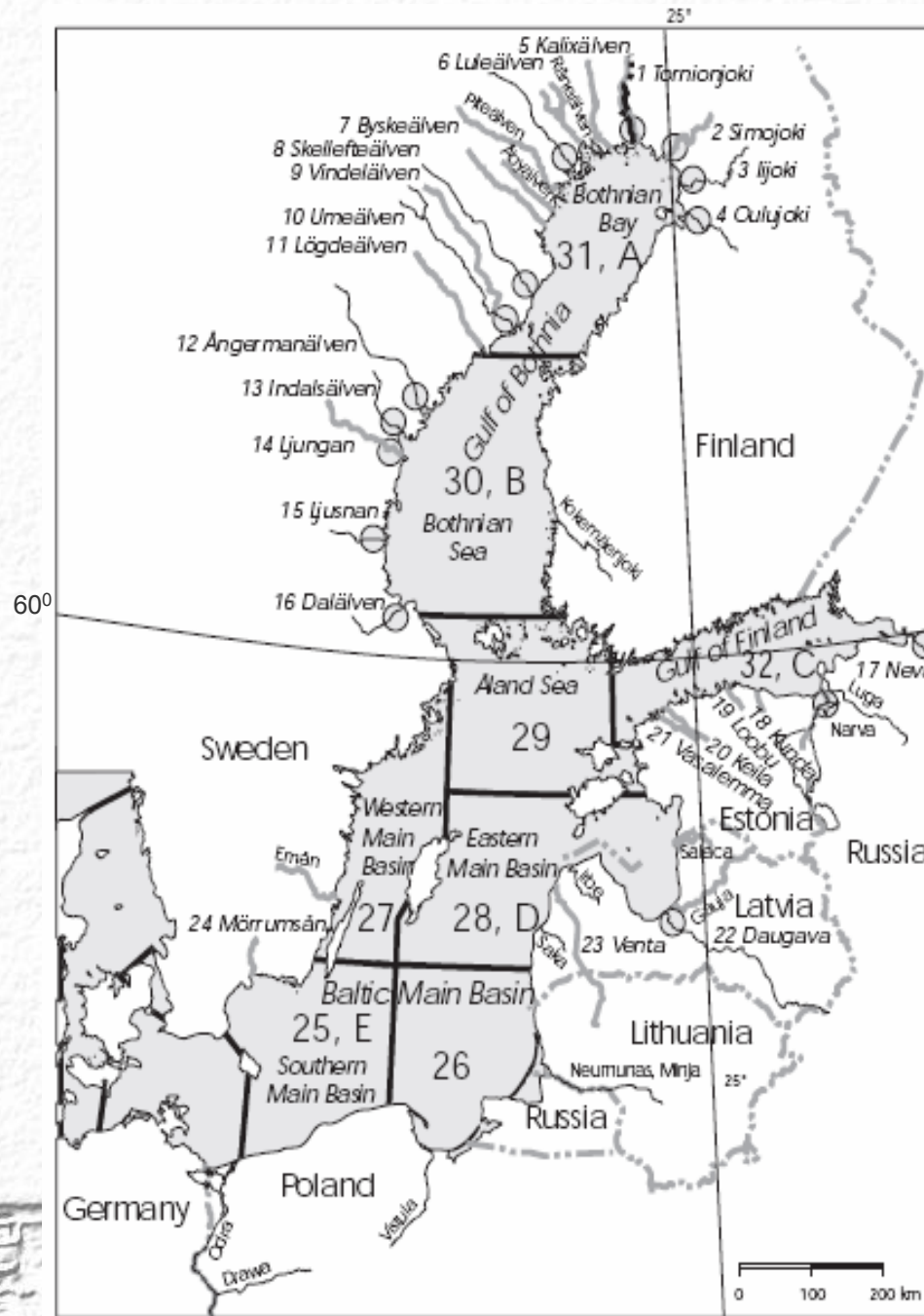
Kutuvaellus kotijokiin

Syönnösvaellus 1-4 vuotta merellä

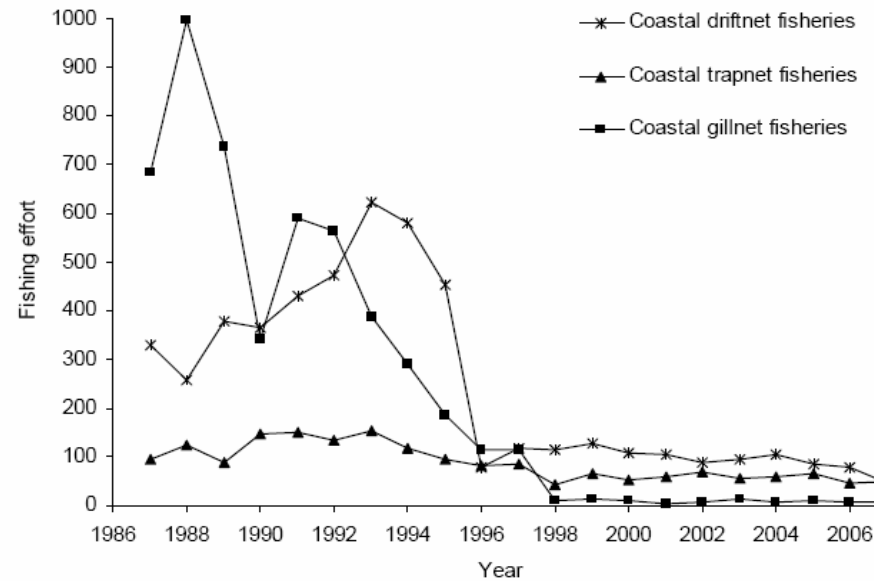
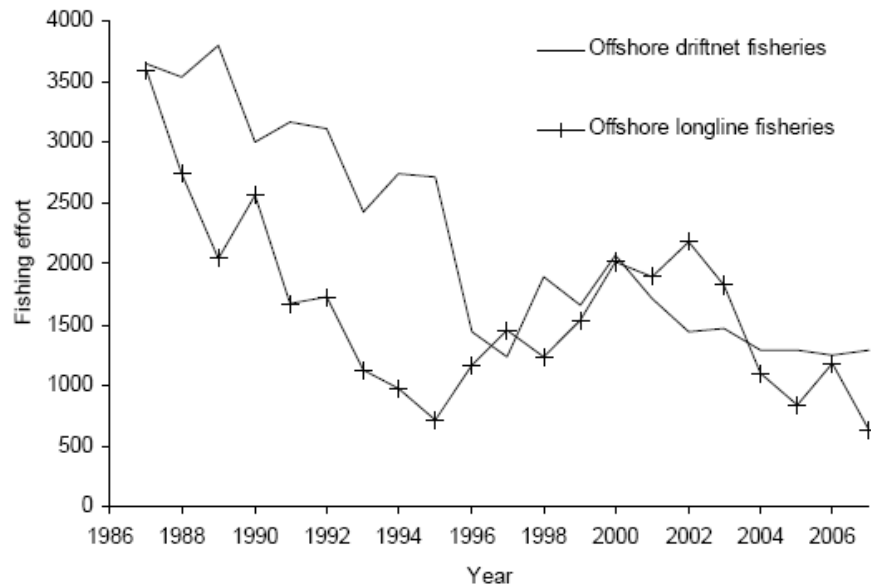
Kuva: Mirella Kanerva

ITÄMEREN LOHIKANTOJEN NYKYTILAAN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ (+)

Vähentynyt kalastuspaine

Lähde: ICES WGBAST Report 2008

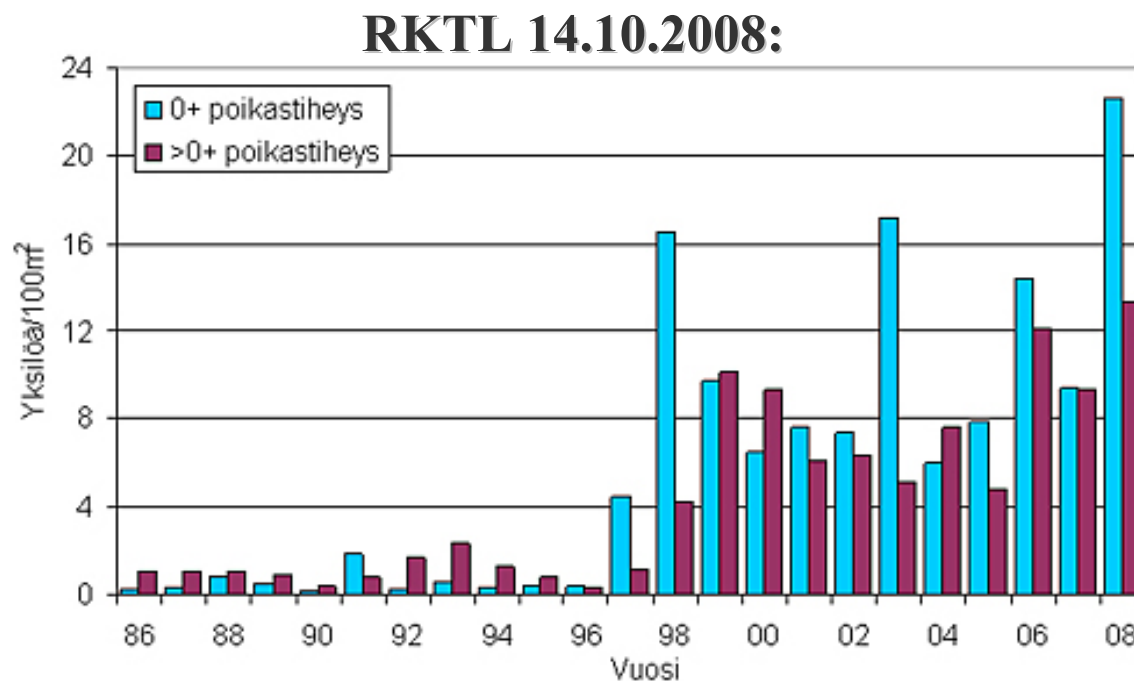

ITÄMEREN LOHIKANTOJEN NYKYTILAAN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ (+)

Vähentynyt kalastuspaine

Villää alkuperää olevien lohien lisääntyminen

Kantojen vahvistuminen

ITÄMEREN LOHIKANTOJEN NYKYTILAAN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ (-)

Ruskuaispussipoikasten M74-oireyhtymä

Lähde: ICES WGBAST Report 2008

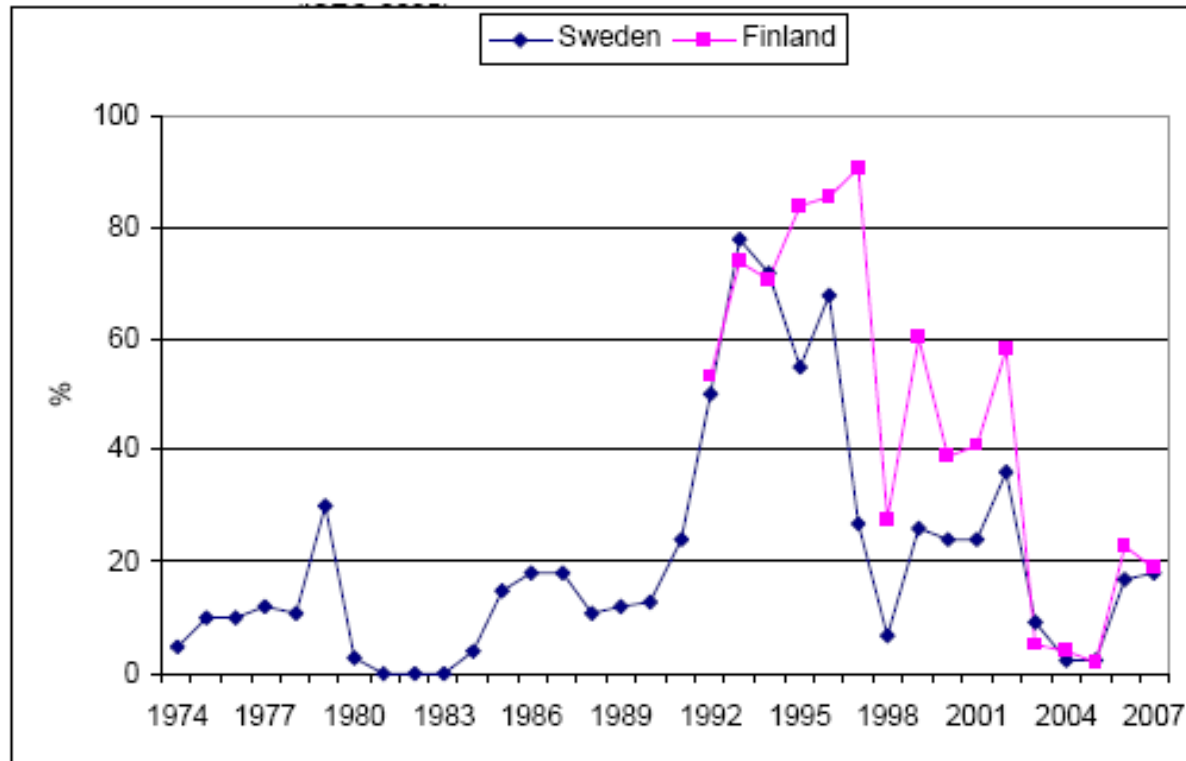
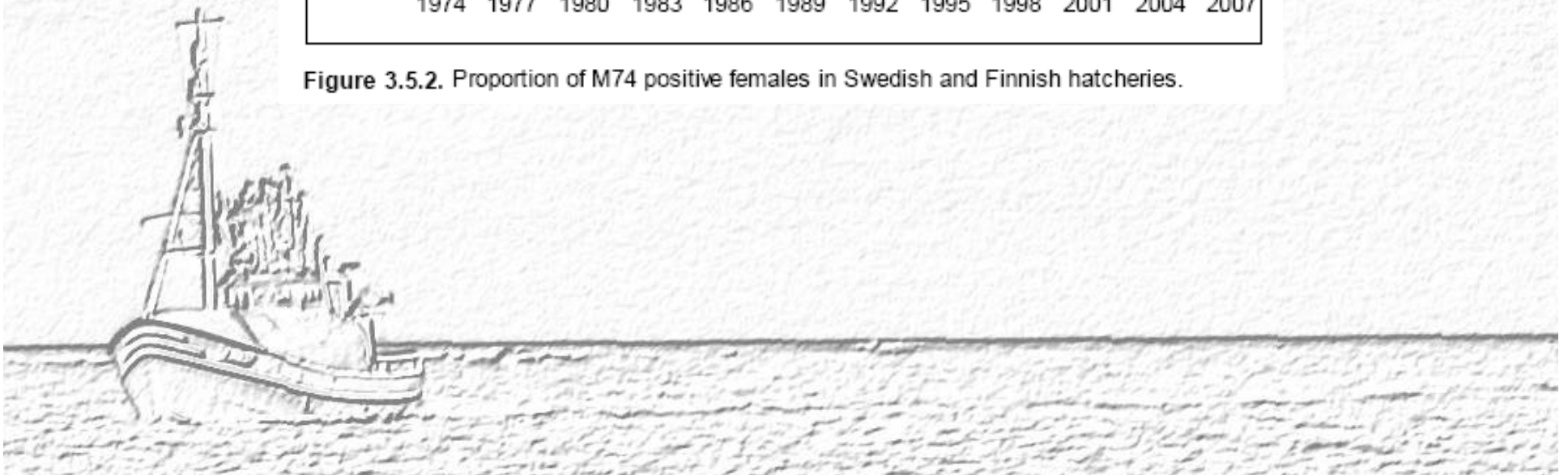

Figure 3.5.2. Proportion of M74 positive females in Swedish and Finnish hatcheries.

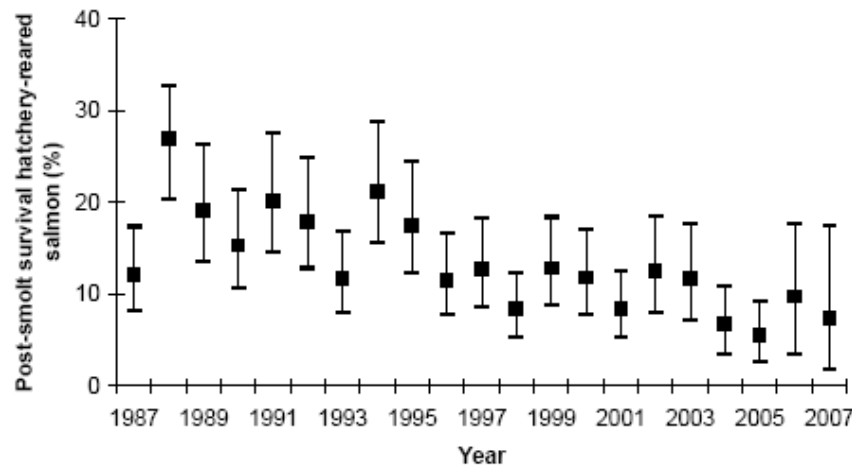
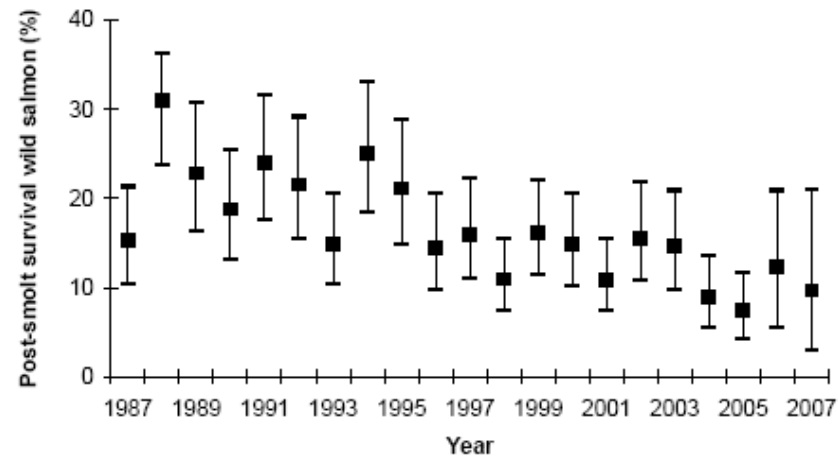
ITÄMEREN LOHIKANTOJEN NYKYTILAAN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ (-)

Ruskuaispussipoikasten M74-oireyhtymä

Heikentynyt selviytyminen merivaelluksen alussa

Lähde: ICES WGBAST Report 2008

ITÄMEREN LOHIKANTOJEN NYKYTILAAN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ (-)

Ruskuaispussipoikasten M74-oireyhtymä

Heikentynyt selviytyminen merivaelluksen alussa

Itämeren ekosysteemimuutokset

Huomattava ekosysteemimuutos keskisellä itämerellä 80-luvun lopussa.

Muutokset aiheutuivat pääosin lämpötilan noususta ja laskeneesta suolapitoisuudesta, lisäksi kalastus sekä sisäiset prosessit.

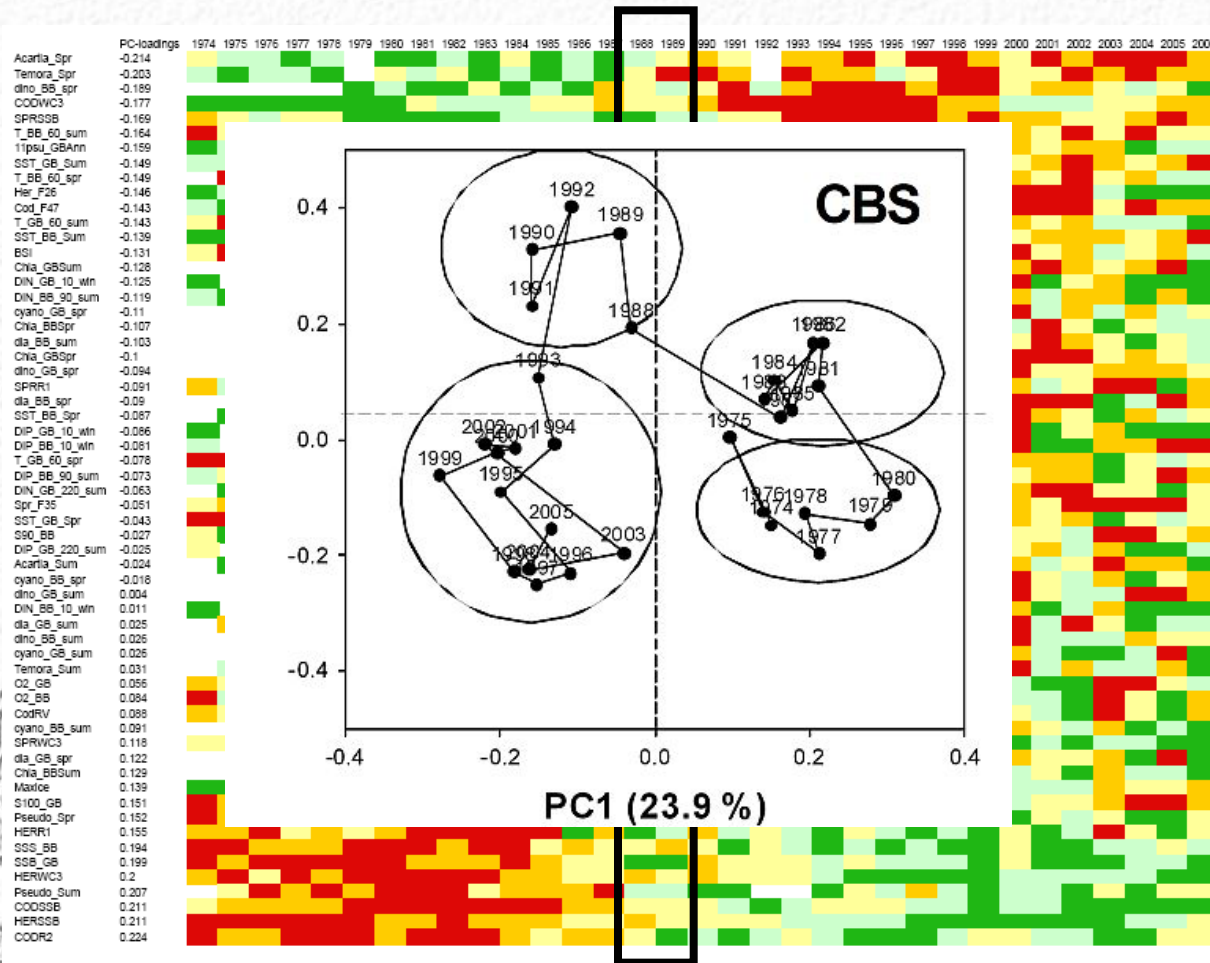

Figure CBS-9. Traffic-light plot of the development of the CBS ecosystem. Time-series are trans-
Lähde: ICES WGIAB Report 2008

Ravintoverkkömuutokset vaikuttavat lohien ravinnon laatuun ja populaatioita vaihtelevaan ympäristöperäiseen stressiäenestystä.

Mädin alhainen tiamiini- ja astaksantiinipitoisuus, kolesterolin hapetustuotteet

Oksidatiivinen stressi

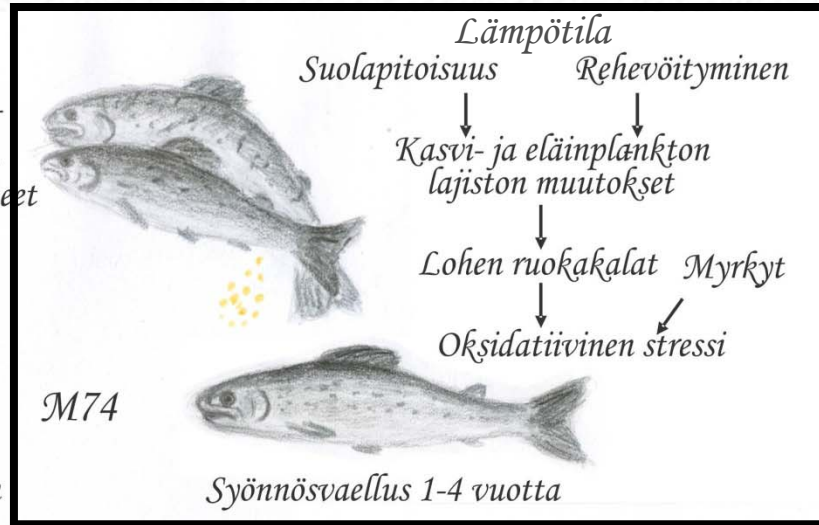
Geenien ilmenemiseen ja sen säätelyyn liittyvät häiriöt

Tyypilliset oireet

Ruskuaispussipoikasten kuolema

Mätimunat

Kutu

Terveet lohet

Ruskuaispussipoikanen

Kutuvaellus kotijokiin

Ruskuaispussipoikanen

Syönnösvaellus 1-4 vuotta merellä

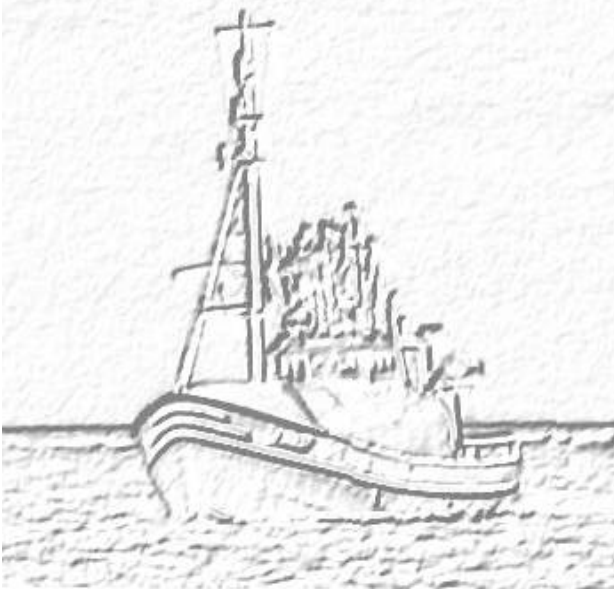
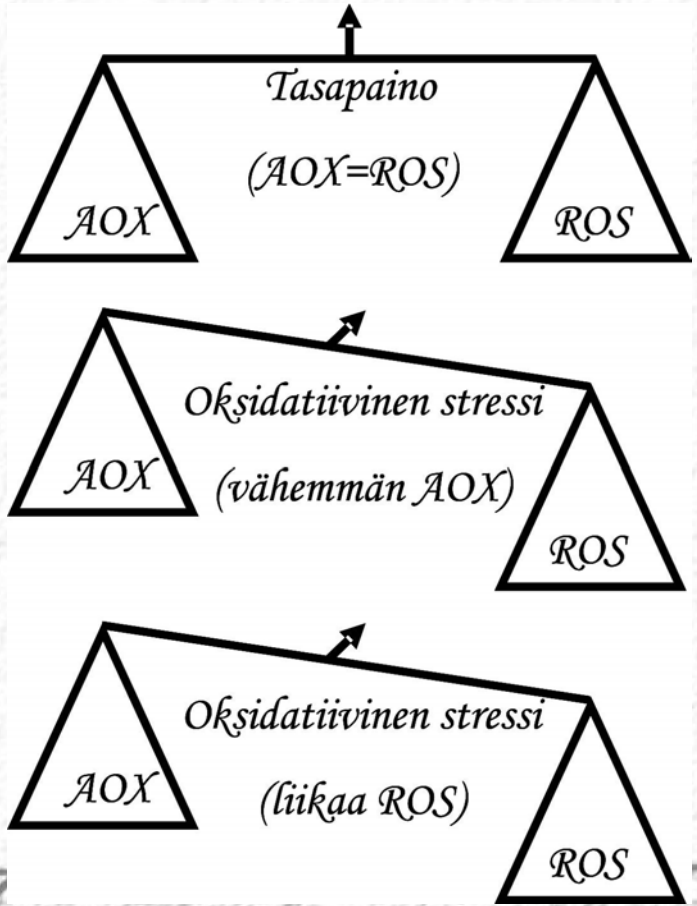

Jokipoikanen 1-4 vuotta

Kuva: Mirella Kanerva

Oksidatiivinen stressi on ympäristöperäistä stressiä, joka voi aiheutua suoraan mm. kohonneesta lämpötilasta, ympäristömyrkkyjen lisääntyneestä aineenvaihdunnasta tai välillisesti mm. ravintoverkkojen ja ravinnon kemiallisen koostumuksen muutosten kautta.

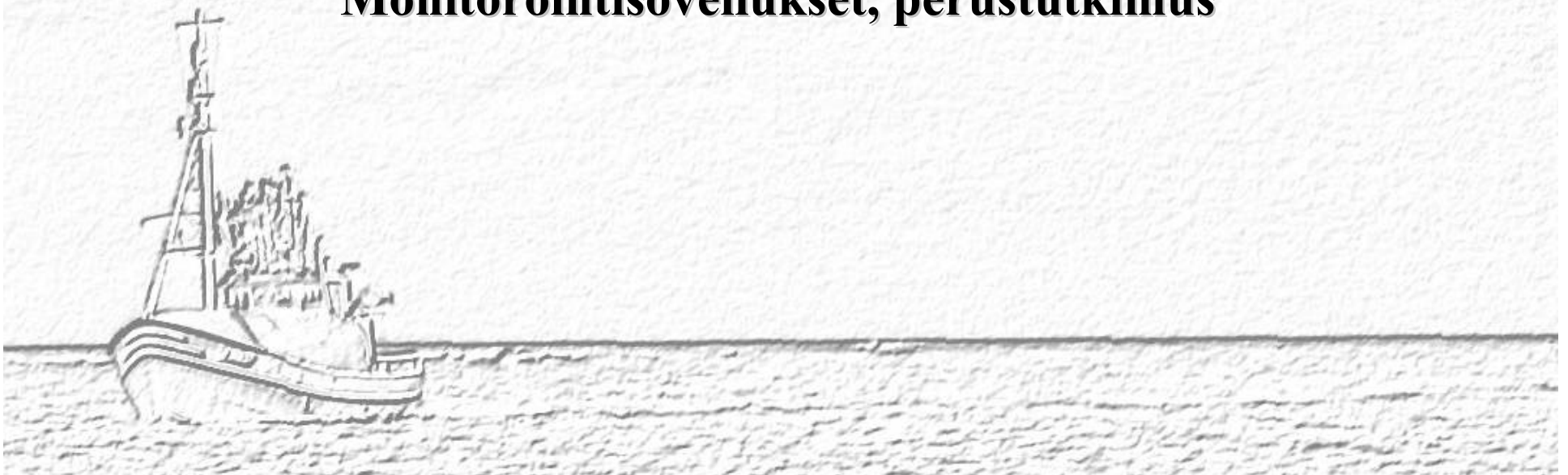
Meneillään oleva tutkimusprojekti:

**Ympäristötekijöiden vaikutus oksidatiivisen stressin esiintymiseen
Itämeren lohella**

**Ympäristöperäisen stressin ajallinen ja paikallinen vaihtelu
syönnöslohipopulaatiossa**

**Ympäristöperäisen stressin yhteys lohipopulaatioiden terveyteen ja
lisääntymismenestykseen**

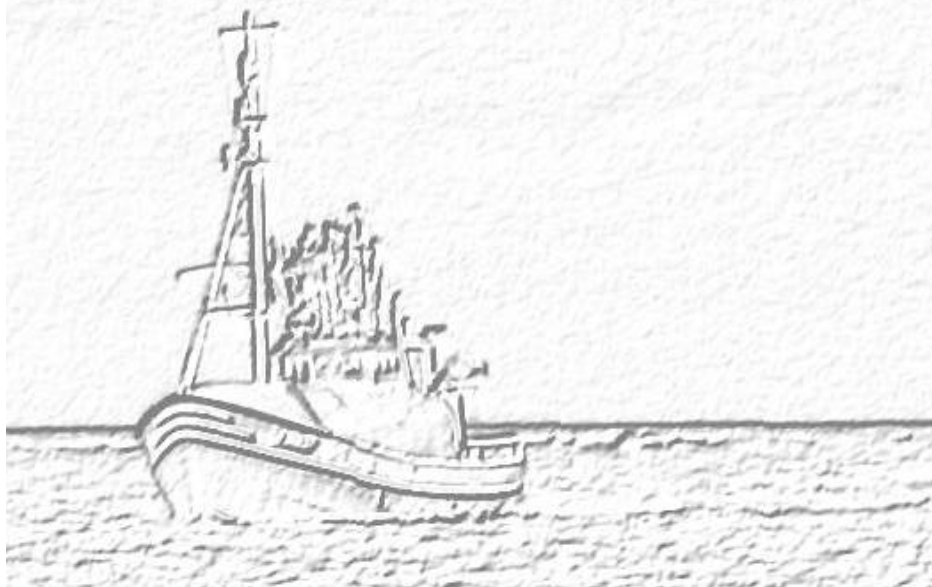
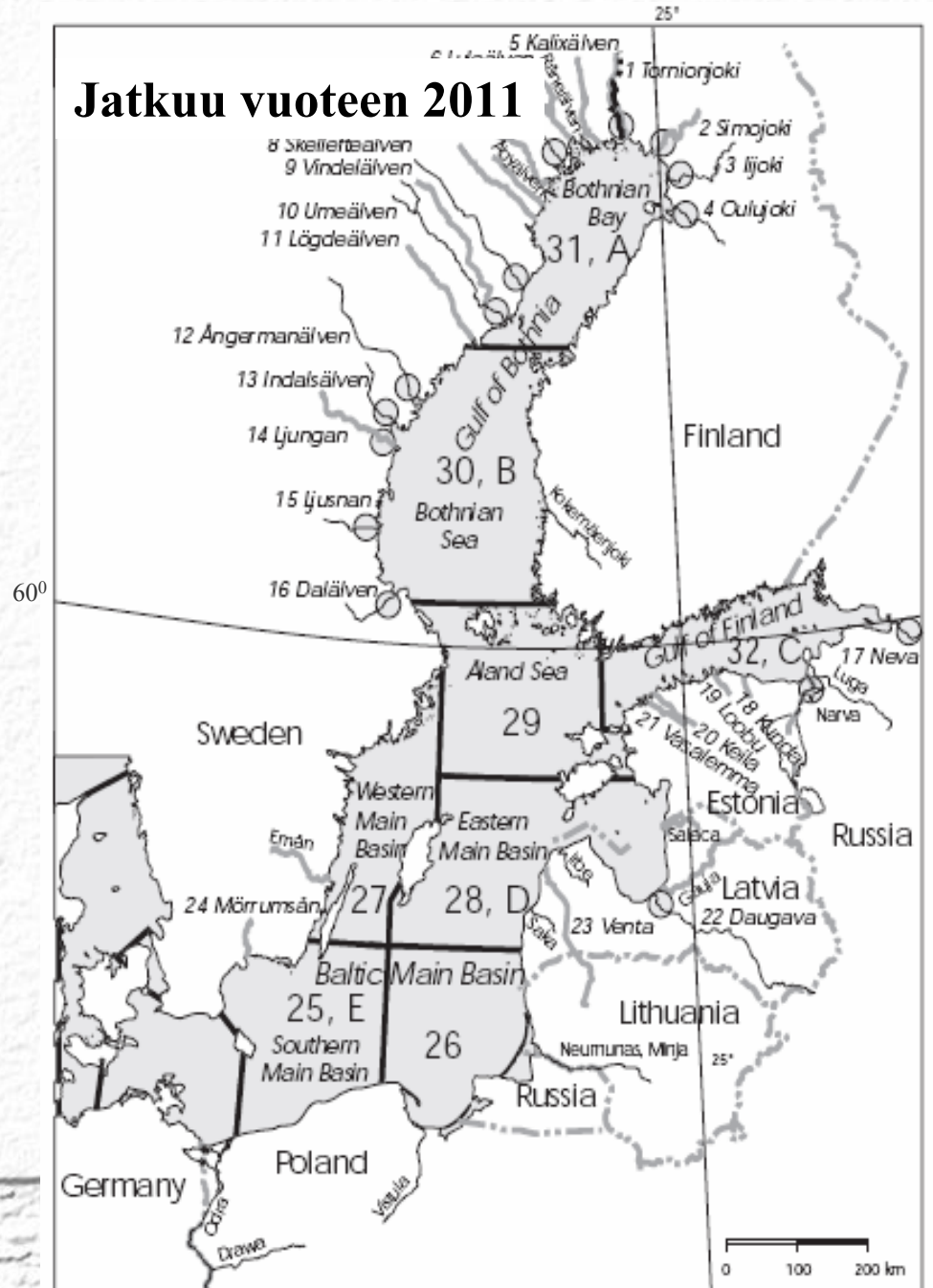
Monitorointisovellukset, perustutkimus

1999 2006 2007 2008 →

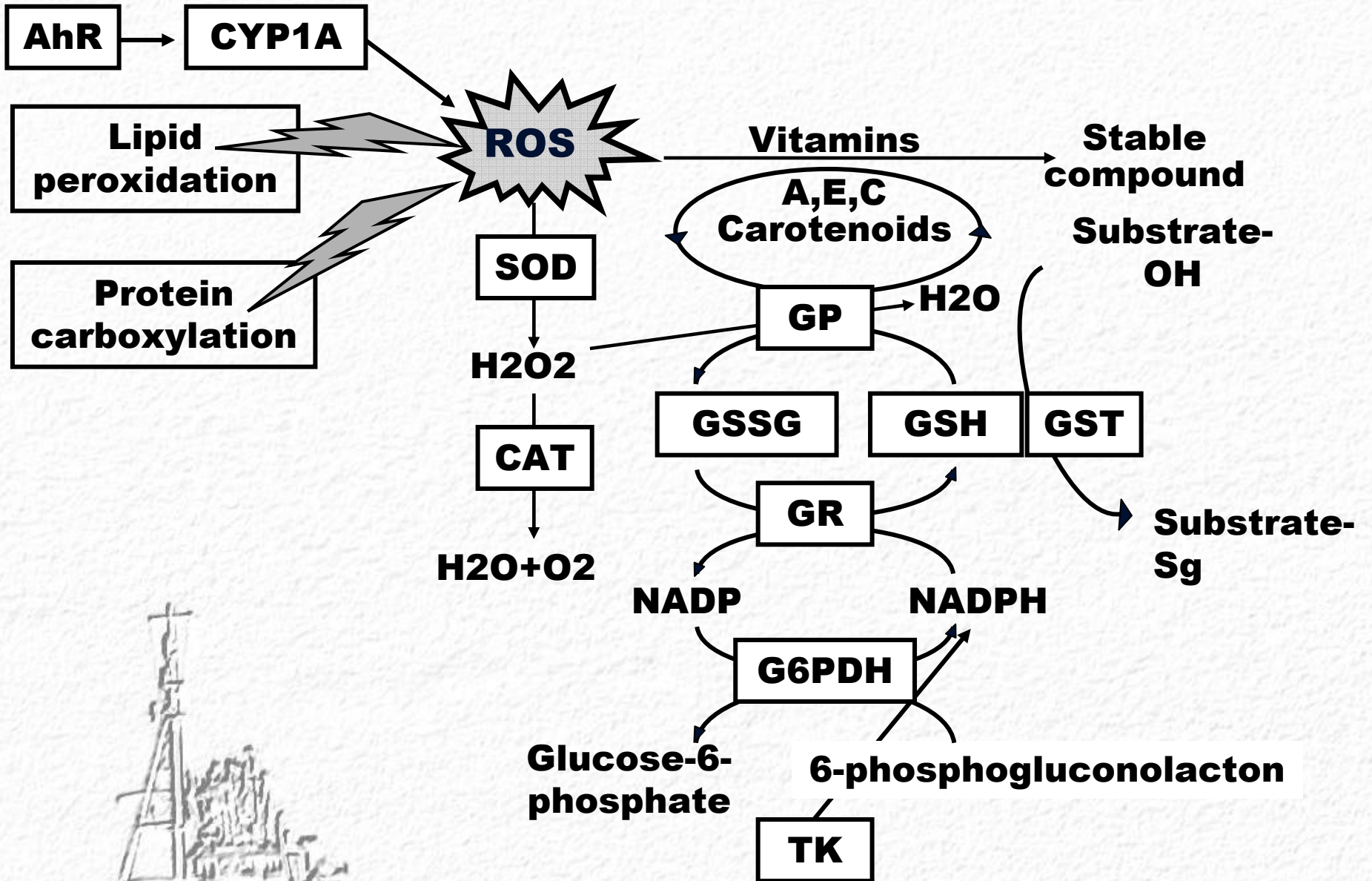
BS-C	23	9	50	52
BS-S		50	33	52
GoF		25	6	20
GoB		30	25	5

Jatkuu vuoteen 2011

Sample	sex	weight	length	wild/hatchery	smolt	years sea	years spawned	Stock
28/1	N	5,2	81	1	2	1	0	Lule
28/2	N	4	74	1	4	1	0	Tornio-W
28/9	K	6,6	90	2			0	Daugava
28/12	N	6,7	82	2		1	0	Neva-FI
28/17	N	4,9	82	1	3	1	0	Tornio-W
28/22	N	2,6	69	2		1	0	Angerman
28/26	N	2,9	72	1	3	1	0	Vindel
28/27	N	7,9	91	1	2	1	0	Dal
28/30	K	7,9	88	2		2	0	Oulujoki
28/31	N	9,2	102	1	2	2	0	Simojoki
28/35	N	11,5	108	1	2	2	0	Morrums
28/36	N	4,1	76	1	3	1	0	Tornio-W
28/46	K	5,1	89	1	3	1	0	Byske
28/58	N	4,5	87	1	3	3	1	Tornio-W
28/59	N	2,1	69	1	3	1	0	Tornio-W
28/60	N	5,4	82	2		1	0	Neva-FI
25/1	N	12,5	107	1	3	5	1	Tornio-W
25/14	N	6,3	97	1	2	3	0	Logde
25/26	K	3,2	70	2		2	0	Lule
25/27	N	3	73	2		2	0	Vindel
25/28	N	4,5	80	2		2	0	Ume
25/29	N	6,5	89	2		3	0	Daugava
25/30	N	3,7	76	2		2	0	Indals
25/31	N	3,5	77	1	3	3	0	Tornio-W

Oksidatiivisen stressin alueellinen vaihtelu syönnöslohipopulaatioissa vuonna 2006

C1 x-axis:

SOD +

GST+

GR+

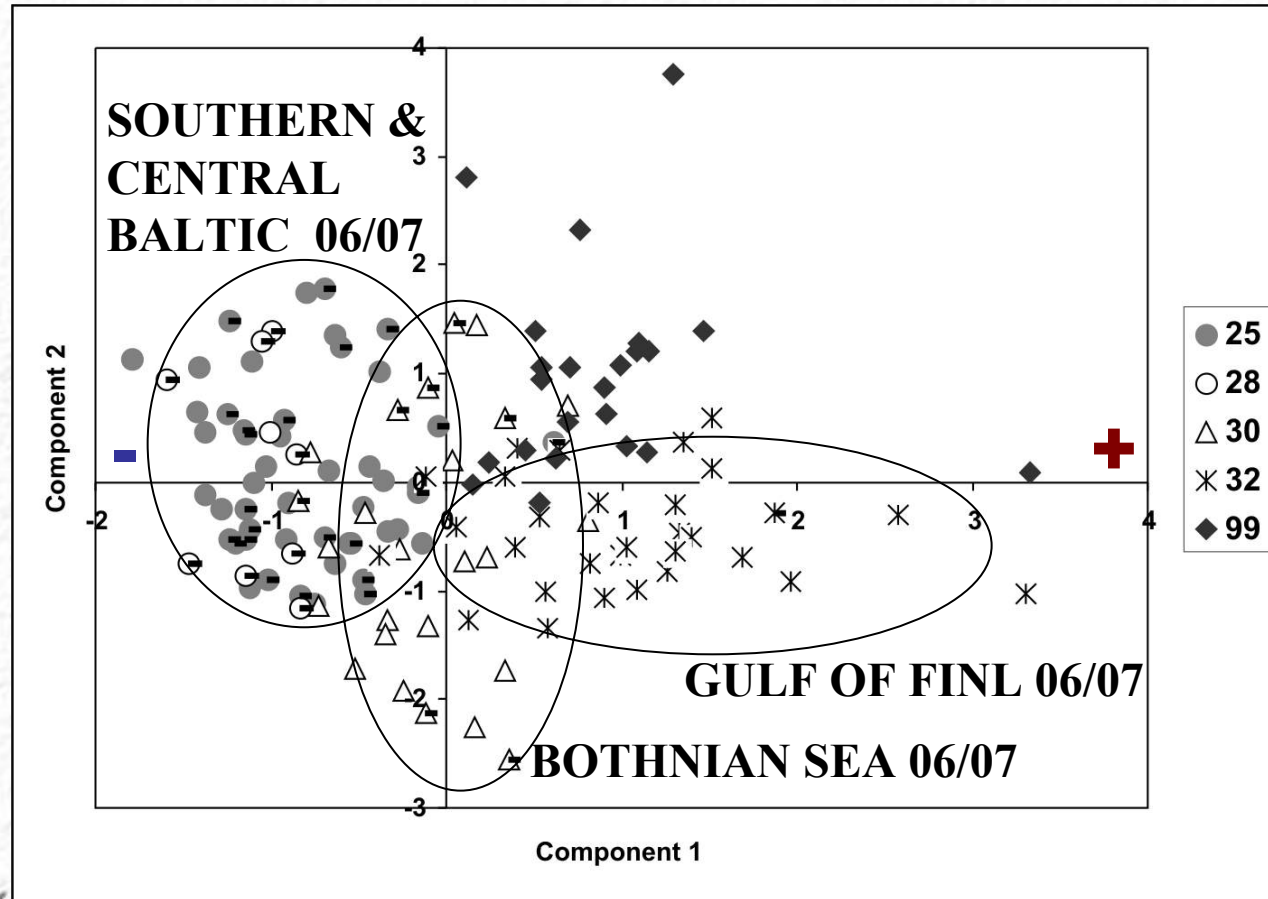
G6PDH+

GP+

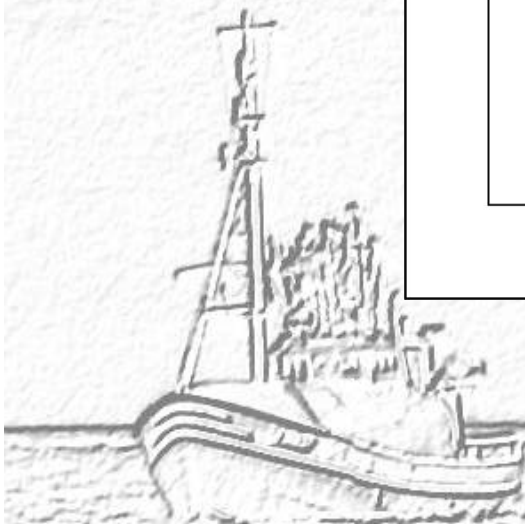
AhR+

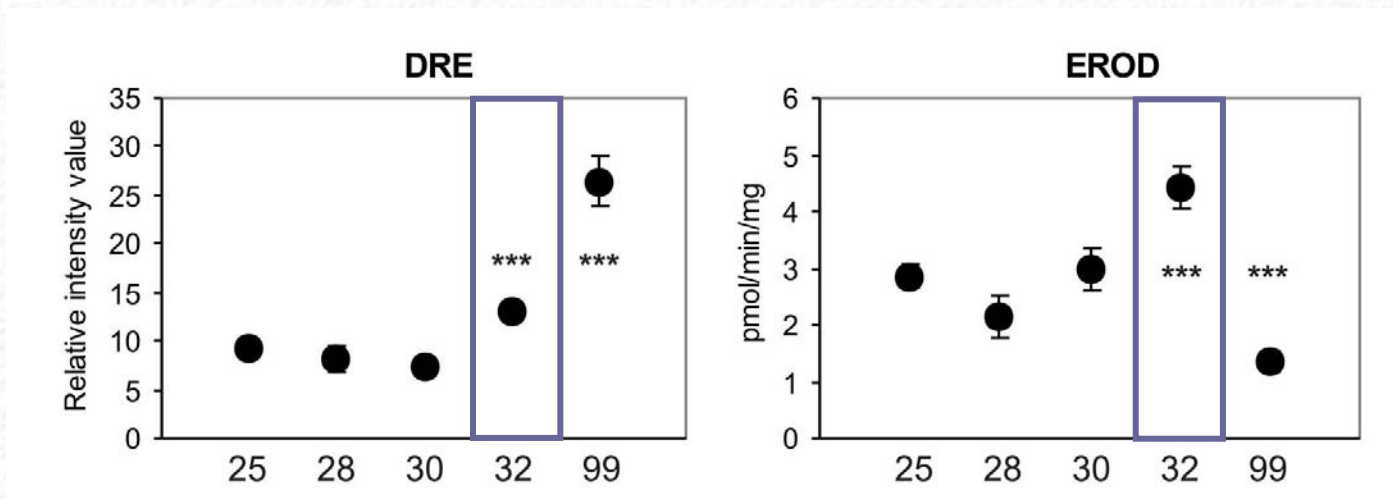
GSH/GSSG -

CAT -

Lähde: Vuori et al. ES&T 2008

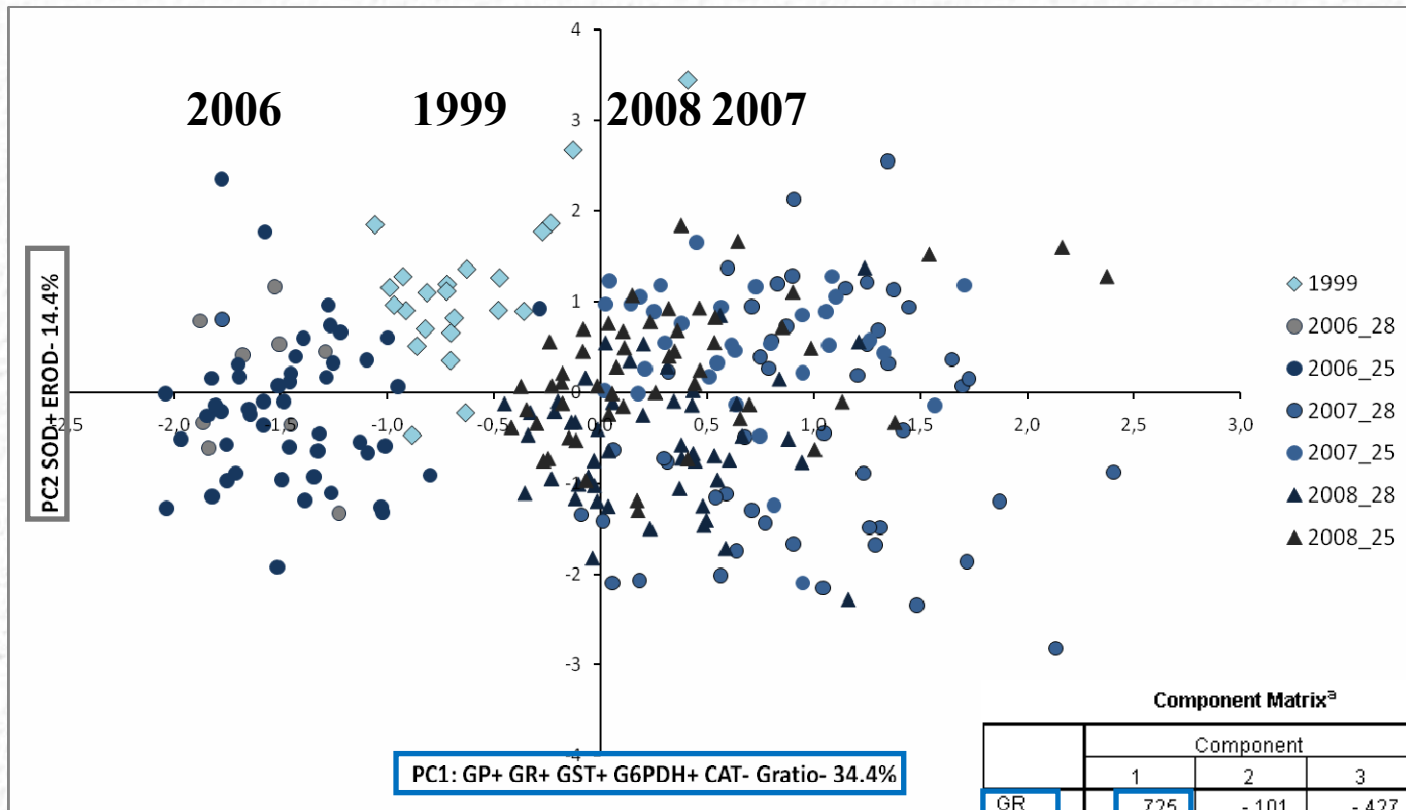

Lähde: Vuori et al. ES&T 2008

Syönnösvaelluksen aikaisessa ympäristöperäisessä stressissä esiintyy huomattavaa alueellista ja paikallista vaihtelua

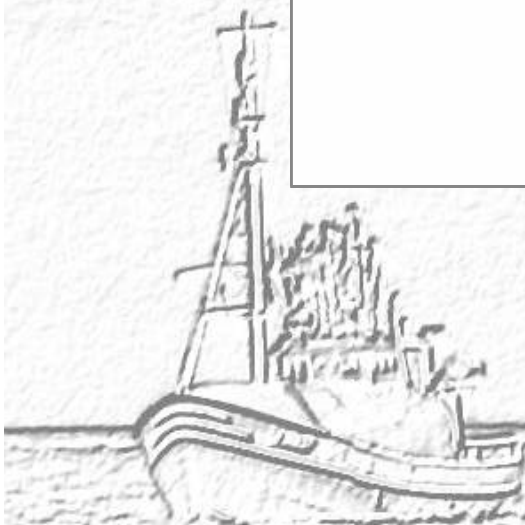

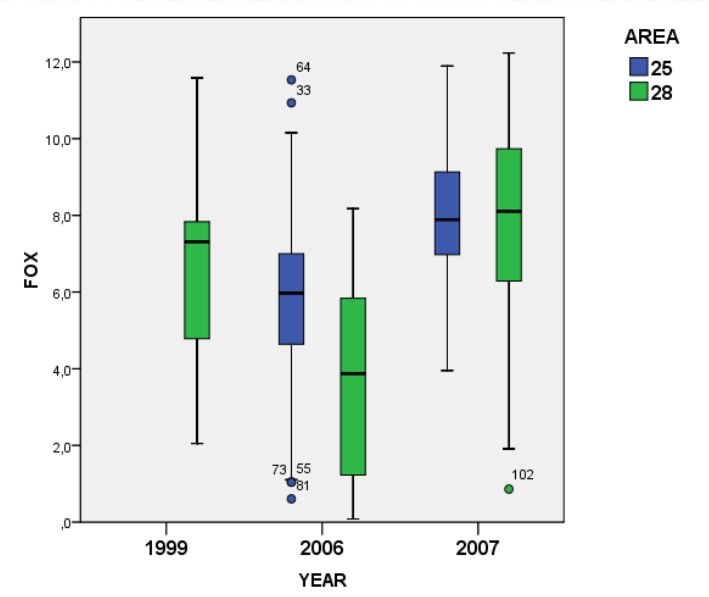
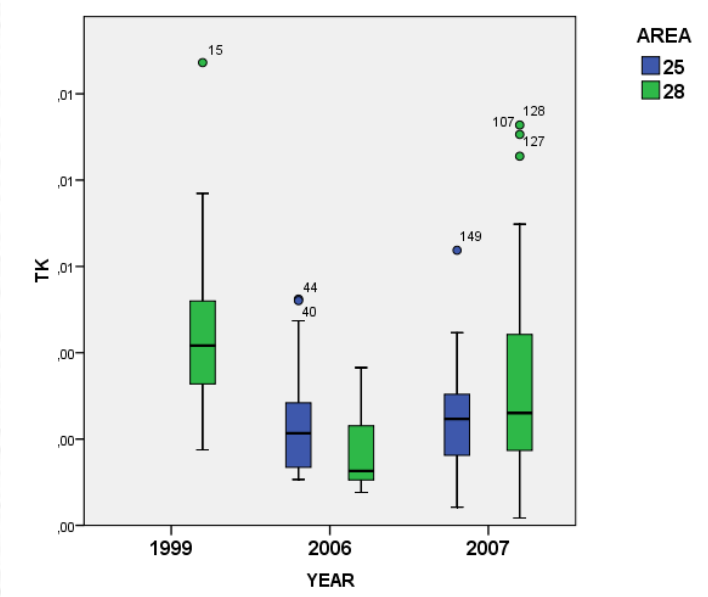
Component Matrix^a

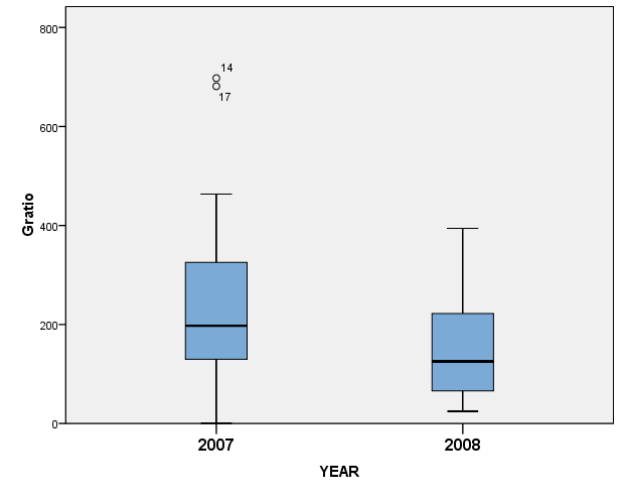
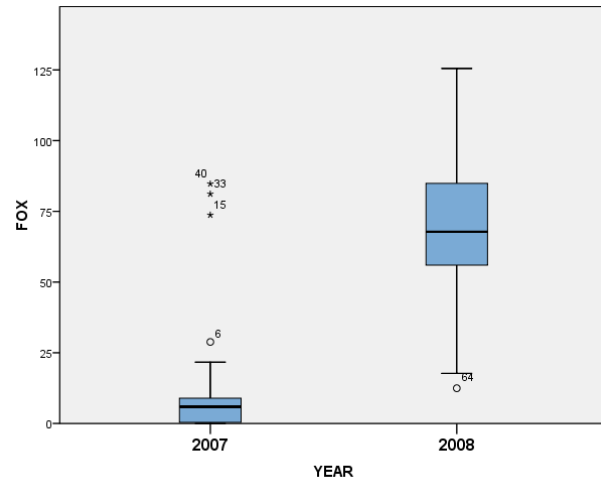
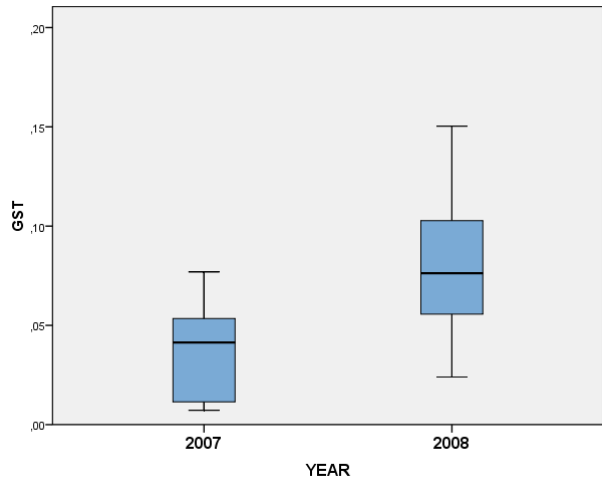
	Component		
	1	2	3
GR	,725	-,101	-,427
GP	,649	,201	,381
GST	,886	,098	,127
Gratio	-,482	,030	-,416
G6PDH	,437	,443	-,442
CAT	-,782	,150	,029
SOD	-,044	,763	,433
EROD	-,122	-,509	,450
GSH	,558	-,419	,070

Extraction Method: Principal Component Analysis.

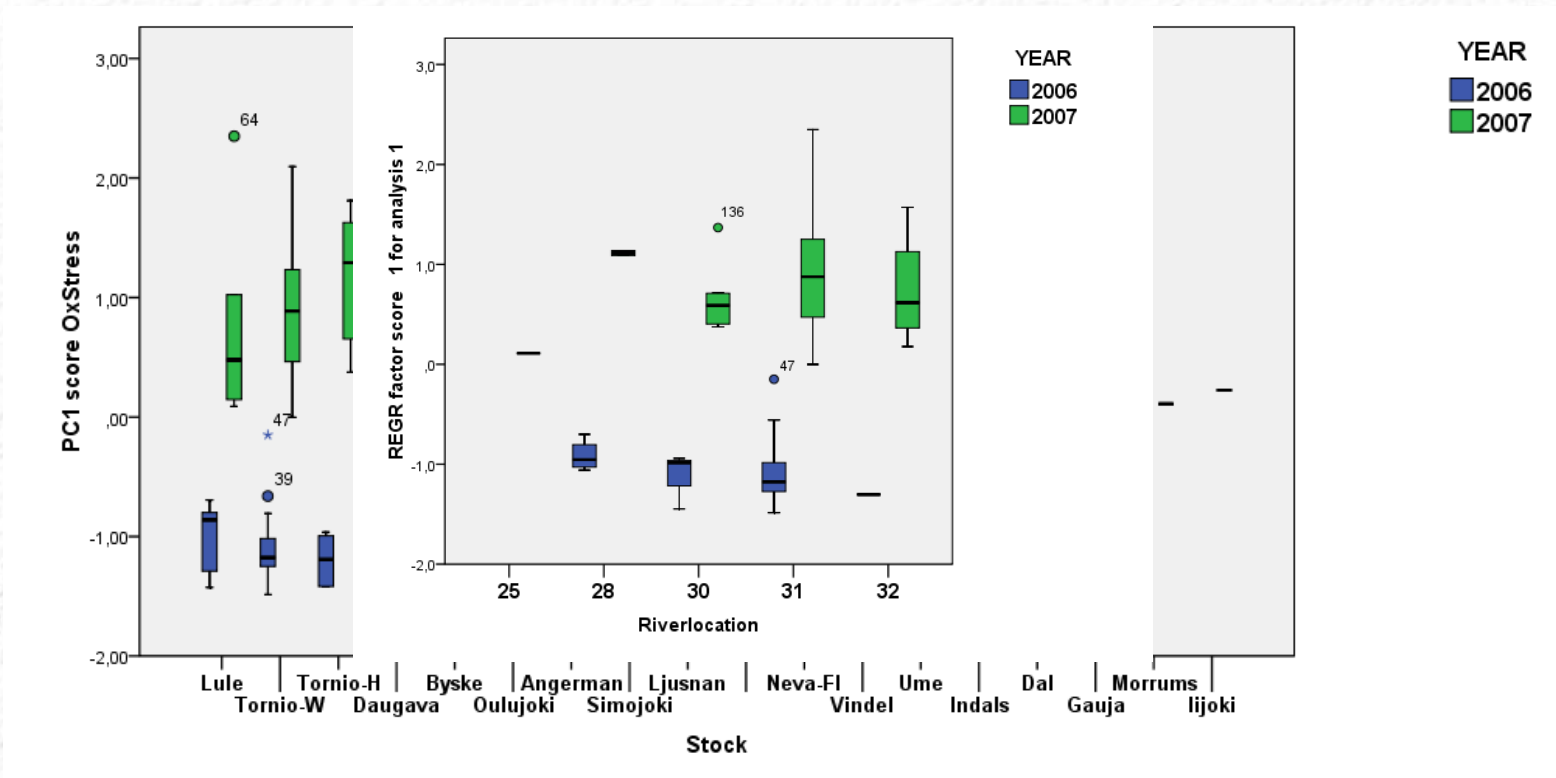
a. 3 components extracted.

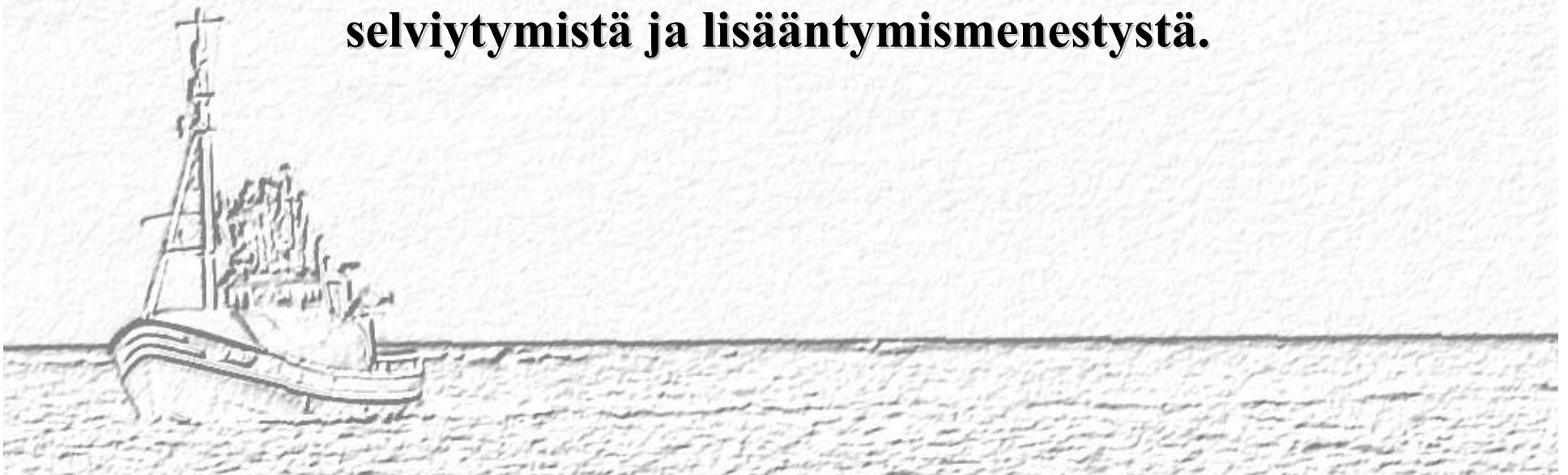
Kantakohtainen syönnösvaelluksen aikaisen oksidatiivisen stressin ja siihen vaikuttavien ympäristötekijöiden arviointi

Lohikalojen "hyvinvointiin" merivaelluksen aikana vaikuttavat ilmasto- ja ekosysteemi-muutokset, ravinnon saatavuus ja laatu, saalistus, ympäristömyrkyt ja kalastuspaine.

Itämeren lohen syönnöslohipopulaatioiden oksidatiivisessa stressissä esiintyy huomattavaa paikallista ja ajallista vaihtelua. Vaihtelu liittyy ympäristötekijöiden vaihteluun.

Lisääntynyt puolustautuminen oksidatiivista stressiä vastaan vaatii energiaa ja voi heikentää yksilöiden ja populaatioiden terveyttä, selviytymistä ja lisääntymismenestystä.

Oksidatiivista stressiä kuvaavat biomarkkerit sopivat hyvin ympäristöperäisen stressin ja ekosysteemin terveyden arviointiin.

Monivuotisen syönnösvaelluksen aikaisen ympäristöperäisen stressin ja siihen liittyvien tekijöiden seurannan tarpeellisuus.

Rahoitus:

Suomen Akatemia, Suomen Luonnonsuojelusäätiö, Koneen säätiö, Turun Yliopistosäätiö

Suomalaiset avomerikalastajat,

Stockholm Natural history museum's Environmental Specimen Bank

"Team OxStress":

Mirella Kanerva, Hanna Liukko-Sipilä, Johanna Maja, Jarkko Penna, Henriikka Eronen, Anna Äikää, Jenni Keränen, Ella Karjalainen, Aleksina Joensuu

Mikko Nikinmaa ja CoE

Yhteistyö:

Juha Flinkman Kari Lehtonen Maiju Lehtiniemi Markku Viitasalo, Merikeskus

Erkki Ikonen, RKTL

Mikko Kiljunen, Jyväskylän Yliopisto

Marja-Liisa Koljonen, RKTL

PerkinElmer Wallac

